

Mediji in informacije

Sodišče Evropske unije
SPOROČILO ZA MEDIJE št. 84/16
Luxembourg, 6. september 2016

Sodba v zadevi C-182/15
Aleksi Petruhhin

Država članica ni zavezana, da vsakemu državljanu Unije, ki se nahaja na njenem ozemlju, prizna enako varstvo pred izročitvijo, kot ga priznava svojim lastnim državljanom

Vendar pa mora država članica pred izročitvijo dati prednost izmenjavi podatkov z državo članico izvora in ji omogočiti, da zaradi uvedbe kazenskega postopka zaprosi za predajo državljana

Za Alekseja Petruhhina, estonskega državljana, je bila na spletnem mestu Interpola objavljena tiralica. Prijet je bil 30. septembra 2014 v mestu Bauska (Latvija), nato je bil zoper njega odrejen pripor. Rusija je 21. oktobra 2014 latvijskim organom podala prošnjo za izročitev. V tej prošnji je bilo navedeno, da je bil zoper A. Petruhhina uveden kazenski postopek in da je treba zoper njega odrediti pripor zaradi poskusa kaznivega dejanja nedovoljene trgovine z veliko količino prepovedanih drog v okviru hudodelske združbe. V skladu z rusko zakonodajo je za to kaznivo dejanje predpisana kazen zapora od osem do 20 let.

Latvijsko generalno državno tožilstvo je dovolilo izročitev A. Petruhhina Rusiji. Vendar je A. Petruhhin predlagal razveljavitev tega sklepa, ker naj bi imel na podlagi sporazuma o pravni pomoči in pravosodnih odnosih, ki so ga sklenile baltske države, v Latviji enake pravice kot latvijski državljani in ker naj bi ga morala Latvija – ob upoštevanju dejstev, da je v skladu z latvijskim pravom nacionalne državljanke načeloma prepovedano izročiti in da ta država članica v skladu s pogodbo, sklenjeno z Rusijo, svojih državljanov ne izroča Rusiji – varovati pred neutemeljeno izročitvijo.

Augstākā tiesa (vrhovno sodišče, Latvija) poudarja, da niti v nacionalnem latvijskem pravu niti v nobenem mednarodnem sporazumu, sklenjenem med Latvijo in zlasti Rusijo ali drugimi baltskimi državami, ni določena omejitev izročitve estonskega državljana Rusiji. V skladu s temi mednarodnimi sporazumi je varstvo pred tako izročitvijo določeno le za latvijske državljane. Vendar naj bi lahko bil neobstoje varstva državljanov Unije pred izročitvijo, kadar se nahajajo v državi članici, ki ni država članica njihovega državljanstva, v nasprotju s pravico državljanov Unije do enakega varstva kot ga uživajo nacionalni državljani.

V teh okoliščinah latvijsko vrhovno sodišče Sodišče sprašuje, ali mora zaradi uporabe sporazuma o izročitvi, sklenjenega med državo članico in tretjo državo, za državljane neke druge države članice – ob upoštevanju načela nediskriminacije na podlagi državljanstva in pravice do prostega gibanja in prebivanja državljanov Unije – veljati enako pravilo, ki prepoveduje izročitev nacionalnih državljanov. Latvijsko vrhovno sodišče sprašuje tudi, ali mora zaprosena država članica (to je država članica, ki jo tretja država prosi za izročitev državljana neke druge države članice, v tem primeru Latvija) preveriti, da se z izročitvijo ne bo kršilo pravic iz Listine EU o temeljnih pravicah (in če da, po katerih merilih).

Sodišče v sodbi z današnjega dne najprej opozarja, da je A. Petruhhin, estonski državljan, s tem, ko se je nahajal v Latviji, kot državljan Unije uresničeval svojo pravico do prostega gibanja v Uniji, zato spada njegov položaj na področje uporabe Pogodb in torej načela nediskriminacije na podlagi državljanstva.

Z zadevnimi nacionalnimi pravili o izročitvi pa se uvaja različno obravnavanje glede na to, ali je zadevna oseba nacionalni državljan ali državljan neke druge države članice. Na njihovi podlagi se

namreč državljanom drugih držav članic, kakršen je A. Petruhhin, ne prizna varstvo pred izročitvijo, do katerega so upravičeni nacionalni državljani. Zato lahko ta pravila vplivajo na pravico državljanov, kakršen je A. Petruhhin, do prostega gibanja v Uniji in torej pomenijo omejitve pravice do prostega gibanja.

Taka omejitev je lahko utemeljena le, če temelji na objektivnih razlogih in je sorazmerna z legitimnim ciljem, ki mu sledi nacionalno pravo.

Cilj preprečevanja nekaznovanosti oseb, ki so izvršile kaznivo dejanje, je treba v skladu s pravom Unije šteti za legitimen.

Izročitev je postopek, katerega namen je boj proti nekaznovanosti osebe, ki se nahaja na ozemlju, ki ni tisto, na katerem je izvršila zatrjevano kaznivo dejanje. Namreč, čeprav se neizročitev nacionalnih državljanov običajno uravnoteži z možnostjo zaprosene države članice, da kazensko preganja svoje državljane za huda kazniva dejanja, izvršena zunaj njenega ozemlja, pa ta država načeloma ni pristojna, da sodi o takem kaznivem dejanju, če niti storilec niti žrtev zatrjevanega kaznivega dejanja nimata državljanstva te države. Z izročitvijo se tako preprečuje, da bi kazniva dejanja, ki so jih na ozemlju te države storile osebe, ki so pobegnile s tega ozemlja, ostala nekaznovana.

V tem okviru so nacionalna pravila, ki omogočajo, da se prošnji za izročitev ugotovi, da se zagotovita pregon in sojenje v tretji državi, v kateri naj bi bilo kaznivo dejanje izvršeno, primerna za uresničitev zastavljenega cilja.

Če pravo Unije ne ureja izročitve med državo članico in tretjo državo, je treba za boj proti nekaznovanosti ob hkratni zaščiti državljanov Unije pred ukrepi, s katerimi se lahko omeji njihova pravica do prostega gibanja, vseeno uporabiti vse mehanizme sodelovanja in vzajemne pomoči, ki na podlagi prava Unije obstajajo na področju kazenskega prava.

Tako je treba **dati prednost izmenjavi podatkov** z državo članico, katere državljan je zadevna oseba, **da se organom te države članice omogoči – če so na podlagi nacionalnega prava pristojni za pregon te osebe zaradi kaznivih dejanj, izvršenih zunaj nacionalnega ozemlja – da z namenom uvedbe kazenskega postopka izdajo evropski nalog za prijetje.** S takšnim sodelovanjem države članice, katere državljan je zadevna oseba, in s tem, da se da evropskemu nalogu za prijetje prednost pred prošnjo za izročitev, država članica gostiteljica s svojim ravnanjem manj poseže v pravico do prostega gibanja, hkrati pa se s tem, kolikor je mogoče, prepreči nevarnost, da bo kaznivo dejanje ostalo nekaznovano.

Poleg tega Sodišče ugotavlja, da se v skladu z Listino nihče ne sme odstraniti, izgnati ali izročiti državi, v kateri obstaja zanj resna nevarnost, da bo podvržen smrtni kazni, mučenju ali drugemu nečloveškemu ali ponižujočemu ravnanju ali kaznovanju. Iz tega sledi, da **če pristojni organ zaprosene države članice razpolaga z elementi, ki pričajo o dejanski nevarnosti nečloveškega ali ponižujočega ravnanja oseb v zadevni tretji državi, mora pri odločanju o izročitvi osebe tej državi presoditi o obstoju te nevarnosti.**

Zato mora pristojni organ zaprosene države članice svojo presojo utemeljiti na objektivnih, zanesljivih, natančnih in ustrezno posodobljenih elementih. Ti elementi lahko izhajajo zlasti iz mednarodnih sodnih odločb, kot so sodbe Evropskega sodišča za človekove pravice, iz sodnih odločb zadevne tretje države ter iz odločb, poročil in drugih dokumentov organov Sveta Evrope ali Združenih narodov.

OPOZORILO: S predlogom za sprejetje predhodne odločbe lahko sodišča držav članic v zvezi s sporom, o katerem odločajo, Sodišču predložijo vprašanja o razlagi prava Unije ali veljavnosti aktov Unije. Sodišče ne odloči o nacionalnem sporu. Zadevo reši nacionalno sodišče v skladu z odločbo Sodišča. Ta odločba je enako zavezujoča za druga nacionalna sodišča, ki obravnavajo podoben problem.

Neuradni dokument za medije, ki Sodišča ne zavezuje.

[Celotno besedilo](#) sodbe je objavljeno na spletnem mestu CURIA na dan razglasitve.

www.curia.europa.eu

Kontaktna oseba: Ireneusz Kolowca ☎ (+352) 4303 2793